

Nationell strategi för offentlig upphandling 2020

ÅTGÄRDER SOM STÖDER GENOMFÖRANDET AV STRATEGIN

December 2022

Nya åtgärder i åtgärdsprogrammet för offentlig upphandling

Åtgärd	Innehåll	Ansvarig(a)	Målsatt tidsplan	Strategisk avsikt
I ett pilotförsök skapas en upphandlingsvy för ledningen inom offentliga sektorn	En upphandlingsvy tas fram för högsta ledningen i ett pilotförsök tillsammans med sex pilotorganisationer. Upphandlingsvyn för ledningen innehåller de nyckeltal som behövs vid ledning av upphandlingar. I pilotförsöket tar man reda på hur ledningens vy stöder uppkomsten av en helhetsbild i upphandlingar, regelbunden uppföljning, reaktioner på avvikelser och fattandet av strategiska beslut. Det görs en bedömning av möjligheterna att skala upp ledningens upphandlingsvy.	FM Kommunförbundet Hansel Ab Statskontoret	10/2022–5/2023	Strategisk ledning
En utredning görs om modeller och god praxis för strategisk ledning av upphandlingar	Målet för utredningen är att öka förståelsen av de faktorer och åtgärder som främjar den strategiska ledningen av upphandlingar och att synliggöra nyttan. Genom utredningen identifieras god praxis och goda handlingsmodeller för strategisk ledning av upphandlingar med hjälp av konkreta exempel, och strävan är att ta fram konkreta rekommendationer för upphandlingsenheterna.	FM Kommunförbundet	2023	Strategisk ledning
Förståelsen av beredskap vid upphandling ökas	Genom kommunikation och utbildning säkerställs att guiden om beredskap vid upphandling (Varautuminen hankinnoissa) kan börja användas och att den hittas i upphandlingsenheterna. Stöd ges för att målen för beredskap ska uppnås genom att utveckla kunskapsbasen och sprida god praxis.	FM Kommunförbundet	2023	Strategisk ledning
Verksamheten i nätverket för påverkande upphandlare (Vaikuttavat hankkijat) stärks	Nödvändigt stöd erbjuds för verksamheten i nätverket Vaikuttavat hankkijat, som består av enheter som är föregångare inom upphandling. Nätverket består främst av upphandlare med en stor upphandlingsvolym i Finland. Genom nätverket möjliggörs utbyte av god praxis och gemensam utveckling av ledningen av upphandlingar på ett heltäckande sätt i medlemmarnas egna nätverk.	FM Kommunförbundet	2023	Strategisk ledning

Åtgärd	Innehåll	Ansvarig(a)	Målsatt tidsplan	Strategisk avsikt
Samarbetsnätverket för upphandlingarna i välfärdsområdena stärks	Nödvändigt stöd erbjuds för verksamheten i nätverket för de personer som ansvarar för välfärdsområdenas upphandlingar. Genom nätverket möjliggörs utbyte av god praxis och erfarenheter samt särskilt gemensam utveckling av ledningen av upphandlingar.	FM Kommunförbundet SHM ANM Rådgivningsenheten för offentlig upphandling KEINO (Kompetenscentrum för hållbar & innovativ offentlig upphandling) Hansel Ab Statskontoret Välfärdsområdena	2023	Strategisk ledning
Ett mentorprogram för offentlig upphandling startas	För offentlig upphandling startas ett mentorprogram som erbjuder coaching och sparring för offentlig upphandling. Målet är att mentorprogrammet leder till utbyte av kunskap om upphandling, nationellt nätverkande, överföring av tyst kunskap, ökat samarbetet över organisationsgränser och stöd för professionell utveckling av upphandlingskompetens.	FM Kommunförbundet HAUS kehittämisskeskus Oy	10/2022 ->	Utveckling av upphandlingskompetens
Verktyget för självvärdering av upphandlingskompetens vidareutvecklas	Arbetet med att utveckla det för upphandlingsenheterna avsedda verktyget för självvärdering av upphandlingskompetens fortsätter utifrån användarnas feedback. Upphandlingsenheter ges stöd i införandet av verktyget. En plan utarbetas för användningen av de resultat som verktyget ger.	FM Kommunförbundet Statskontoret	2023 ->	Utveckling av upphandlingskompetens
Inlärningskliniker startas för införandet av Upphandling Finlands guider och verktyg i praktiken.	Upphandling Finlands inlärningskliniker konceptualiseras och startas. Klinikerna ska erbjuda dem som arbetar med upphandlingar praktisk hjälp och kollegialt stöd när de tar i bruk och använder de verktyg och guider som tagits fram i Upphandling Finland-programmet. Till en början ordnas inlärningskliniker exempelvis om tillämpning av Code of Conduct-mallarna och om guiden Varautuminen julkisissa hallinnoissa.	FM Kommunförbundet HAUS kehittämisskeskus Oy	10/2022 ->	Utveckling av upphandlingskompetens

Åtgärd	Innehåll	Ansvarig(a)	Målsatt tidsplan	Strategisk avsikt
Information om karriär-historier och goda upphandlingar ges i olika kanaler	Området offentliga upphandlingar och framgångsrika upphandlingar görs mer kända genom kommunikation. Åtgärden planeras senare i temagruppen.	FM Kommunförbundet	2023	Utveckling av upphandlingskompetens
Ett nationellt samarbete med upphandlingsforskare inleds	Öppna möten ordnas för alla upphandlingsforskare. Syftet med mötena är att stödja utnyttjandet av forskningsinformation i den offentliga sektorn, att främja uppkomsten av nya forskningsidéer i samarbete med upphandlingsenheter och att möjliggöra samarbete mellan upphandlingsforskare på nationell nivå.	FM Kommunförbundet	11/2022 ->	Utveckling av upphandlingskompetens
En gemensam upphandlingshandbok för hela den offentliga sektorn utarbetas	Statens upphandlingshandbok (Valtion hankintakäsikirja) från 2017 uppdateras och omarbetas så att den omfattar hela den offentliga sektorn. Den nya upphandlingshandboken publiceras som en digital tjänst.	FM Kommunförbundet	10/2022–5/2023	Utveckling av upphandlingskompetens
En akademisk studie genomförs för analys av data om inköpsfakturer	Studien ska innefatta analys och tabellering av data om inköpsfakturer, data som ICT-in-house-bolagens ägarkommuner och ägarsamkommuner öppet publicerat. Syftet med studien är att synliggöra fördelarna med öppna data om inköpsfakturer med tanke på kunskapsbaserad ledning av upphandlingar, verkningsfullhet, kommunal demokrati och marknadens funktion.	Jyväskylä universitet Kommunförbundet	10/2022–3/2023	Kunskapsbaserad ledning och verkningsfullhet
För de offentliga upphandlingarna skapas en nationell digital vy som baserar sig på statistiska data	En digital nationell upphandlingsvy baserad på statistiska data ger information om hur verkningsfull den nationella upphandlingsstrategin är. Den ska också innehålla information på nationell nivå om bland annat upphandlingsvolym, inköpsfakturer och nivåbedömningar av upphandlingskompetens. Utifrån den första versionen utvärderas möjligheterna till vidareutveckling. Vyn kan användas för att vägleda och utveckla upphandlingarna.	FM Kommunförbundet Statskontoret	12/2022 ->	Kunskapsbaserad ledning och verkningsfullhet
En åtgärdsplan för kunskapsbaserad ledning av offentliga upphandlingar utarbetas	För kunskapsbaserad ledning av offentliga upphandlingar utarbetas en åtgärdsplan som presenterar alternativa vägar för kunskapsbaserad ledning med hänsyn till utmaningarna i lagstiftningen. Genom åtgärdsplanen stöds tydliggörandet av målen för den kunskapsbaserade ledningen och tillhörande servicemodell samt skapandet av den övergripande arkitekturen för upphandlingarna.	Statskontoret Kommunförbundet FM Hansel Ab	11/2022–1/2023	Kunskapsbaserad ledning och verkningsfullhet

Åtgärd	Innehåll	Ansvarig(a)	Målsatt tidsplan	Strategisk avsikt
En upphandlingskalender för de offentliga upphandlingarna skapas i Hilma-tjänsten	I Hilma införs för de offentliga upphandlingarna en nationell upphandlingskalender som både upphandlare och anbudsgivare kan använda. Upphandlingskalendern utvecklas och publiceras hösten 2023.	FM Statskontoret Hansel Ab	9/2023–12/2023	Kunskapsbaserad ledning och verkningfullhet
Det skapas en övergripande arkitektur för de offentliga upphandlingarna	En beskrivning av den övergripande arkitekturen för de offentliga upphandlingarna utarbetas. Beskrivningen ger en helhetsbild av hur verksamheten i upphandlingsverksamheten inom den offentliga förvaltningen, nyckelbegreppen och nyckeluppgifterna, intressentgrupperna, rollerna och IT-tjänsterna bildar en fungerande helhet med hjälp av vilken upphandlingsverksamheten kan effektiviseras och upphandlingarnas verkningfullhet förbättras med hjälp av information. I arbetet identifieras nödvändiga, centraliserade informationssystem och tjänster samt deras centrala informationsinnehåll som används för att uppnå interoperabilitet för de data som genereras i olika skeden av processen.	Statskontoret FM Kommunförbundet Upphandlad konsult	12/2022– 5/2023	Kunskapsbaserad ledning och verkningfullhet
En utredning görs om flaskhalsar i fungerande upphandlingar i Finland	En utredning genomförs om hur flaskhalsar i de offentliga upphandlingarna kan undanröjas. Vid genomförandet av åtgärden används en köptjänst, men innehållet planeras i ett omfattande samarbete. I utredningsarbetet tas det fram en färdplan för systematiskt undanröjande av flaskhalsar.	ANM, extern tjänsteproducent	Början av 2023	Fungerande upphandlingar
Samarbete inleds för att lösa utmaningarna i ICT-upphandlingar	Det ordnas workshopar om ICT riktade till experter i upphandlingsenheter och anbudsgivande företag. Under hösten ordnas flera workshopar där information som deltagarna gett i enkäter och diskussioner utnyttjas för att lösa utmaningarna i ICT-upphandlingar. De erhållna resultaten analyseras för att man ska få ett underlag för projektets avslutande workshoparbete. Det gemensamt godkända slutresultatet publiceras i ett enda dokument.	FM Kommunförbundet PTC Services Oy ICT-branschen	9/2022–2/2023	Fungerande upphandlingar
Användningen av öppenhetsannonser främjas	Användningen av öppenhetsannonser främjas. I Hilma ges information om användning av öppenhetsannonser i en situation där intressentenheter kunde svara på en marknadsbrist genom att öka försäljningen till utomstående.	ANM FM Hilma Rådgivningsenheten för offentlig upphandling	Slutet av 2022 och början av 2023	Fungerande upphandlingar

Åtgärd	Innehåll	Ansvarig(a)	Målsatt tidsplan	Strategisk avsikt
Stöd ges för utvecklingen av Innostädernas upphandlingar	<p>Innostäderna är finländska städer med universitet och universitetscentrum som har definierat egna spetssteman för kompetens och utveckling i ekosystemavtal som ingåtts med staten. Städerna fungerar som plattformar för kompetens, för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet och för investeringar som är viktiga med tanke på framtiden.</p> <p>Genom olika tjänster säkerställs att man i Innostäderna finner en fungerande väg från utvecklingsidé till fungerande upphandling. Det skapas bland annat verksamhetsmodeller för tidig interaktion med företag.</p>	ANM KEINO Innostäderna	2/2023 ->	Innovationer
Åtgärder som definierats i utredningsprojektet Riskdelning för hållbar och innovativ upphandling (KIRI) genomförs	<p>Utredningsprojektets utvecklingsförslag innefattar metoder inriktade på finansiering och annat än finansiering, bland annat sådant som rör kompetensutveckling och samarbetsstrukturer. Dessutom ska behovet av en separat riskfond och grunderna för fondens verksamhet bedömas.</p> <p>KIRI-utredningsprojektets rapport</p>	ANM KEINO	1/2023 ->	Innovationer
Insatser görs för att öka förståelsen och väcka diskussion om möjligheterna att i samband med upphandlingar genomföra en digital grön omställning	<p>I KEINO-kompetenscentrets podcastserie Futucast i fyra delar behandlas den gröna omställningen, dess ekonomiska och politiska dimensioner och skälet för att det lönar sig att utnyttja offentliga upphandlingar i omställningen.</p> <p>Gästerna i podcast-avsnitten representerar områdena miljöpolitik, ekonomi, innovationsledning och offentliga upphandlingar.</p> <p>Podcastserien på KEINO:s webbplats</p>	KEINO Futucast	10/2022-3/2023	Innovationer

Åtgärd	Innehåll	Ansvarig(a)	Målsatt tidsplan	Strategisk avsikt
Arbetet med att ta reda på uppgifter om utländska företag utvecklas och förenhetligas	Det tas fram anvisningar som beskriver processen för att ta reda på uppgifter om anbudsgivare utanför Finlands gränser och innehållet i de viktigaste ländernas registeruppgifter.	FM Kommunförbundet Regionförvaltningsverken	2023	Ekonomisk hållbarhet
Grå ekonomi förebyggs genom utveckling av kompetensen och kunskaperna i upphandlingsenheterna	Användningen av fullgöranderapporter främjas och utvidgas och kunskapen om hur man förhindrar grå ekonomi inom offentliga upphandlingar ökas.	FM Kommunförbundet Konkurrens- och konsumentverket	2022 ->	Ekonomisk hållbarhet
Förståelsen av anbudsgivarnas processkostnader ökas	Med hjälp av en enkät riktad till anbudsgivare utreds deras processkostnader, t.ex. vilka kriterier som ligger till grund för att man lämnar eller låter bli att lämna ett anbud. En sammanfattning av undersökningens resultat publiceras.	FM Kommunförbundet Hilma	9/2022–5/2023	Ekonomisk hållbarhet och fungerande upphandlingar
En utredning om situationen och modeller för beräkning av livscykelkostnader utförs	En utredning görs om de väsentliga dragen i en livscykel och livscykelkostnader i utvalda branscher och tjänster. Utifrån utredningen tas det fram anvisningar för upphandlingsenheter.	FM Kommunförbundet	12/2022-10/2023	Ekonomisk hållbarhet
En utredning görs om förutsättningarna för användning av reserverade upphandlingskontrakt för anställning av personer med en sämre ställning på arbetsmarknaden (24 § i upphandlingslagen)	En utredning görs om användningen av 24 § i upphandlingslagen och om hindren för användningen. Det utreds om användningen kan främjas för att personer med en sämre ställning på arbetsmarknaden ska få arbete. Anvisningar utarbetas och eventuella modeller för god praxis samlas in.	Rådgivningsenheten för offentlig upphandling Kompetenscentret för sociala företag, ANM	9/2022-5/2023	Social hållbarhet
Tillsammans med upphandlingsringar och samupphandlingsenheter tas det fram förfaranden för revisioner av upphandlingar från riskländer och för beaktande av de grundläggande rättigheterna i arbetslivet.	Tillsammans tar man reda på möjligheterna att utveckla samupphandlingsenheternas och upphandlingsringarnas roll i verkställandet av målen i den nationella strategin för offentliga upphandlingar. Det första steget är att kartlägga möjligheterna att ta fram gemensamma modeller och förfaranden för att säkerställa leverantörskedjors ansvarstagande.	FM Kommunförbundet, samupphandlingsenheter, upphandlingsringar	9/2022-5/2023	Social hållbarhet och senare andra teman

Åtgärd	Innehåll	Ansvarig(a)	Målsatt tidsplan	Strategisk avsikt
Information sprids om förfaranden relaterade till mänskliga rättigheter i offentliga upphandlingar	Kommunikationsmaterial om mänskliga rättigheter och offentliga upphandlingar utarbetas och utbildningar om ämnet ordnas för upphandlingsenheter, bl.a. om minimiskyldigheterna när det gäller ansvarstagande och om identifiering av risker relaterade till exploatering av arbetskraft. Målet är att skapa ett nätverk som främjar det nationella samarbetet.	FM Kommunförbundet Hansel Ab HEUNI (Europeiska institutet för kriminalpolitik)	2022 ->	Social hållbarhet
En digital databank skapas för kriterier och anvisningar om hållbara och innovativa upphandlingar	Den digitala databanken ska fungera som datalager för upphandlingskriterier, som feedback- och utvecklingskanal för upphandlingskriterier och som källa för upphandlingskriterier för andra informationssystem. Databanken är avsedd för upphandlare, företag som erbjuder produkter och tjänster, intresseorganisationer och andra intressentgrupper som är intresserade av hållbar offentlig upphandling. Dataplattformen skapas i ett pilotförsök 2023.	ANM Motiva Oy KEINO	2021–2023	Ekologisk hållbarhet och innovationer
En utredning görs om hur biodiversiteten kan beaktas i livsmedelsupphandlingar	I utredningen bedöms hur man med hjälp av de offentliga livsmedelsupphandlingarna kan förhindra försämring och förlust av biologisk mångfald. I arbetet undersöker man de viktigaste livsmedlen som konsumeras i Finland och granskar den befintliga kunskapsbasen i Finland och internationellt samt internationella upphandlingsexempel. Utredningen och ett pressmeddelande på jord- och skogsbruksministeriets webbplats	JSM Gaia Consulting Oy Pellervon taloustutkimus PTT	2022	Ekologisk hållbarhet
Rekommendationer tas fram för kontroll av biodiversiteten i offentliga upphandlingar	I ett forskningsprojekt vid Jyväskylä universitet undersöks på basis av data om inköpsfakturor vilket koldioxidavtryck och naturavtryck Tammerfors stads upphandlingar har, både i Finland och utomlands. Forskningsprojektets resultat ska publiceras under 2023. Baserat på forskningsprojektet utarbetas rekommendationer för kontroll av biodiversiteten i offentliga upphandlingar.	Tammerfors stad	2022–2023	Ekologisk hållbarhet